अथ सप्तदशोऽनुवाकः ।

अथ सप्तदशानुवाकमाह । "भूम्यै पीठसर्पिणमालभते अग्नये अंसलम् । वायवे चाण्डालम् । अन्तरिक्षाय वंशनर्त्तिनम् । दिवे खलतिम् । सूर्य्याय हर्य्यक्षम् । चन्द्रमसे मिर्मिरम् । नक्षत्रेभ्यः किलासम् । अह्ने शुक्लं पिङ्गलम् । रात्रिये कृष्णं पिङ्गाक्षम्" [१७] इति । 'भूम्यै' भूमिदेवतायै, 'पीठसर्पिणं' यो भग्नचरणो दारुमयपीठावलम्बी भूम्यां सर्पति तादृशं । 'अग्नेय' अग्निदेवतायै, 'अंसलं' चण्डालजातीयं, अन्तरिक्षदेवतायै 'वंशनर्त्तिनं' वंशाग्रनृत्तजीविनं । 'दिवे' द्युलोकदेवतायै, 'खलतिं' केशहीनशिरस्कं । सूर्य्यदेवतायै हरितवर्णाक्षियुक्तं । चन्द्रदेवतायै, 'मिर्मिरं' निमिषदृष्टिं । नक्षत्रदेवताभ्यः श्वेतबिन्दुसमाभ्यः, 'किलासं' कुष्ठबिन्दुयुक्तं । अहर्देवतायै, 'शुक्लं पिङ्गलं' शुक्लवर्णदेहं पिङ्गलाक्षं । रात्रिदेवतायै, 'कृष्णं पिङ्गाक्षं' कृष्णवर्णदेहं पिङ्गवर्णाक्षियुक्तं ॥

इति सप्तदशोऽनुवाकः ।

अथाष्टदशोऽनुवाकः ।

अथाष्टदशानुवाकमाह । "वाचे पुरुषमालभते । प्राणमपानं व्यानमुदानꣳ समानं तान् वायवे । सूर्य्याय चक्षुरालभते । मनश्चन्द्रमसे । दिग्भ्यः श्रोत्रम् । प्रजापतये पुरुषम्" [१८] इति । वाग् देवतायै, पुरुषं, पूरकं, स्थूलशरीरमित्यर्थः । तत्तच्छरीरवर्त्तिनः प्राणाद्याः पञ्चवायुवृत्तिविशेषाः ये सन्ति